

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Sžk/16/2020
Identifikačné číslo spisu: 1017201355
Dátum vydania rozhodnutia: 30. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benzová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1017201355.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benzovej a z členiek senátu Mgr. Kristíny Babiakovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, so sídlom Tulčák č. 310, IČO: 313 03 862, právne zastúpený: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, za účasti účastníkov konania: 1. Poľovnícke združenie Kriváň Turany, so sídlom Hviezdoslavova 811/8, Turany, právne zastúpený: JUDr. Iveta Ďurčat'ová, advokátka, so sídlom Kollárova 35, Martin, 2. Združenie domových samospráv, so sídlom Námestie SNP 13, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 5817/2017-9.2 (18/2017 - rozkl.) zo dňa 07. júna 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/128/2019-162 zo dňa 06. februára 2020, takto

r o z h o d o l :

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k 1S/128/2019-162 zo dňa 06. februára 2020 m e n í t a k , že rozhodnutie žalovaného č. 5817/2017-9.2 zo dňa 07. júna 2017, ako aj prvostupňové rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody, č. 3469/2017-6.3 zo dňa 06. apríla 2017 z r u š u j e .

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému právo na úplnú náhradu účelne vynaložených trov konania pred správnymi súdmi.

III. Účastníkom 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania pred správnymi súdmi n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

O d ô v o d n e n i e

I.
Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Administratívne konanie začalo na základe žiadosti Poľovníckeho združenia Kriváň Turany zo dňa 30. januára 2017, ktorou požiadalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody, o udelenie výnimky zo zakázaných činností podľa ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b) a c) zák. č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej aj len ZOPK) spočívajúcej v umožnení usmrtiť- odstrelit' jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Turany. K žiadosti žiadateľa sa vyjadrilo Lesoochranárske zoskupenie VLK podaním zo dňa 14. marca 2017 a nesúhlasilo s udelením výnimky tak, ako bola navrhovaná. Poukázalo na to, že žiadateľ požiadaval o ochranný lov, a preto by malo rozhodnutie v prípade povolenia výnimky obsahovať presné podmienky zabezpečujúce lov konkrétneho medveďa, ohrozujúceho svojim správaním ľudí, alebo spôsobujúceho opakované škody. Taktiež vyjadrilo zásadný nesúhlas s umožnením lovu na vnadisku, keďže vnađením sa môžu do blízkosti zastavaného územia a miest s výskytom ľudí schádzať medvede zo širšieho okolia a zvyšovať tak riziko konfliktných situácií.

2. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody, ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c/ zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe, starostlivosti o životné prostredie a o znení a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 525/2003 Z.z.“) a podľa § 65 ods. 1 písm. h/ zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov povolilo prvostupňovým rozhodnutím č. 3469/2017-6.3 zo dňa 06. apríla 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), v súlade s § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b/, c/ zákona 543/2002 Z.z. a § 46 zákona č. 71/1967 Z.z. Poľovníckemu združeniu Kriváň Turany výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z.z. Na základe výnimky povolilo žiadateľovi usmrtiť, odstrelit' jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Turany, držať ho a prepravovať v období 1. júna 2017 do 30. novembra 2017.

3. Lesoochranárske zoskupenie VLK podalo proti prvostupňovému rozhodnutiu rozklad, v ktorom poukázalo na to, že prvostupňový orgán sa nevysporiadal s jeho argumentami proti udeleniu výnimky uvedenými v jeho vyjadrení zo dňa 14. marca 2017 a poukázalo na to, že výnimka udelená prvostupňovým rozhodnutím nezabezpečí naplnenie sledovaného cieľa.

4. Minister životného prostredia Slovenskej republiky ako rozkladový orgán, druhostupňovým rozhodnutím č. 5817/2017-9.2 zo dňa 07. júna 2017 zamietlo rozklad zo dňa 27. apríla 2017 a potvrdilo prvostupňové rozhodnutie.

5. Podkladom pre rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového orgánu bolo najmä odborné stanovisko ŠOP SR č. ŠOPSR/316-003/2017 zo dňa 28. februára 2017 (ďalej aj ako „stanovisko ŠOP SR“) vrátane formulára príslušného regionálneho útvaru ŠOP SR- Správy Národného parku Malá Fatra zo dňa 23. februára 2017, z ktorého vyplýva, že vplyv povolenia výnimky na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého bol skúmaný aj z hľadiska dopadu realizácie tejto výnimky na populáciu medveďa hnedého v územiach európskeho významu, v blízkosti ktorých sa usmrtenie navrhovalo (lokality usmrtenia sú mimo území európskeho významu). ŠOP SR konštatovala, že zhodnotením kumulovaného vplyvu výnimky nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v uvedených lokalitách, kde ŠOP SR udelenie výnimky odporúčala. Správa Národného parku Malá Fatra odôvodňovala schválenie žiadosti nasledovne: „Správa Národného parku Malá Fatra prihliadnuc na celkovú situáciu súvisiacu s manažmentom medvedej populácie a § 40 ods. 3 písm. a), c) zákona č. 543/2002 Z. z. doporučuje lov v PR Turany realizovať z titulu každoročného pohybu jedincov v blízkosti obcí, či priamo v zastavanej časti obce Šútovo. Lov doporučujeme lokalizovať hlavne do k.ú. Šútovo, odkiaľ existuje najviac zdokumentovaných škôd. Súhlasíme s ulovením jedinca do 150 kg a to včase do 30.11. formou poslievky alebo postriežky. V prípade realizácie prikrmovania bude toto vykonané výlučne rastlinnou potravou extenzívnou formou (do 15 kg krmiva denne). Vnadisko bude založené minimálne 2 km od trvalo obývanej časti obce.“

6. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“, „správny súd“) rozsudkom č.k. 1S/128/2019-162 zo dňa 06. februára 2020 postupom podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)

zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 07. júna 2016

7. Krajský súd mal za preukázané, že žalovaný pri svojom rozhodovaní zohľadnil opísaný rozsah škôd spôsobených medveďmi za posledné 4 roky s tým, že v roku 2013 bol jeden prípad škody na včelstvách a tri prípady škôd na zdraví človeka (k.ú. obce Turany a obce Šútovo), v roku 2014 boli štyri prípady škôd na ovocných stromoch (k. ú. Obce Šútovo a obce Ratkovo), v roku 2015 tri prípady škôd na ovocných stromoch (k. ú. Obce Šútovo, obce Ratkovo a obce Turany) a v roku 2016 dve škody spôsobené na hospodárskych zvieratách (k. ú. Obce Šútovo a obce Turany).

8. K námietke žalobcu, že v konaní nebolo zistené, či realizácia rozhodnutia o udelení výnimky povedie k naplneniu cieľa, pre ktorý sa udeľuje a nezistenie početnosti a lokalizácie existujúcich vŕadísk v predmetnom revíri je zásadným nedostatkom zisťovania skutočného stavu veci, krajský súd uviedol, že Správa Národného parku Malá Fatra určila, že usmrtenie medveďa hnedého je možné realizovať formou poslievky alebo postriežky zásadne bez použitia vŕadenia alebo prikrmovania. Zároveň poznamenal, že ŠOP SR sa vyjadrila vo svojom stanovisku č. TANAP 1062/2015 zo dňa 21. júla 2015, že je zásadne proti prikrmovaniu týmto spôsobom.

9. S ohľadom na obsah administratívneho spisu krajský súd uviedol, že problematické jedince medveďa hnedého nie sú v tomto prípade lákané do blízkosti ľudských sídel vŕadiskami a krmoviskami zriaďovanými pre zver, ale do blízkosti ľudských sídel prenikajú za účelom získania potravy z poľnohospodárskych kultúr pestovaných v predhorí pohoria Malá Fatra na území predmetného poľovného revíru, získavania potravy z ovocných stromov v zastavaných častiach okolitých obcí, prípadne hospodárskych zvierat chovaných v uvedených obciach a tiež z dôvodu situovania medvedích migračných koridorov medzi pohoriami Malá a Veľká Fatra do tejto oblasti, ktoré sú dôvodom početných dopravných kolízií s medveďmi v danej oblasti. Tvrdenie žalobcu, že škody spôsobené medveďmi na území poľovného revíru Turany súvisia s vŕadiskami a krmoviskami nachádzajúcimi sa na jeho území považoval za bezpredmetné, nakoľko v prvostupňovom rozhodnutí bol povolený odstrel jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Turany bez vŕadenia medveďa na potravu.

10. Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že prvostupňovým rozhodnutím nebol identifikovaný konkrétny jedinec, ktorého usmrtením by sa naplnil cieľ udelenia výnimky, krajský súd uviedol, že zo stanoviska ŠOP SR Správy Národného parku Malá Fatra zo dňa 23. februára 2017 vyplýva, že odstrel medveďa sa sústreďuje v priestoroch s najväčšími škodami na poľnohospodárskych plodinách, čím je podľa názoru súdu zabezpečená adresnosť odstrelu problematických jedincov, nakoľko v týchto oblastiach sa pohybujú predovšetkým synantropné jedince. ŠOP SR ako odborná organizácia realizuje pravidelný monitoring priamo v teréne podľa organizačných jednotiek a na základe toho získané dáta pravidelne dopĺňa do centrálnej databázy, z ktorej sú čerpané v prípade potreby vypracovania odborných stanovísk k žiadostiam napríklad aj o povolenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého.

11. Vo vzťahu k žalobcom uvedenej potrebe realizácie preventívnych opatrení v súvislosti s Inštrukciou pre vytváranie plánov pre manažment veľkých šeliem na úrovni populácie, ktorú pre Európsku komisiu vypracovala Európska iniciatíva pre veľké šelmy, krajský súd uviedol, že uvedený dokument má len odporúčací charakter a nie je právne záväzný, jeho cieľom je naopak predniesť odbornú diskusiu. Opatrenia, ktorých sa žalobca na základe Inštrukcie domáha, majú spočívať v komplexnom pláne pre manažment celej populácie dotknutého druhu európskeho významu a jeho biotopu a tým pádom presahujú rámec jednotlivého správneho konania o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených druhov.

12. Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný ako aj prvostupňový orgán v odôvodnení uviedli konkrétne skutočnosti, ktoré viedli k rozhodnutiu o povolení výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. v súlade s podmienkami ustanovenými v ustanovení § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b/ a c/ zákona č. 543/2002 Z. z. a povolili výnimku spočívajúcu v odstrele jedného jedinca medveďa hnedého. Žalovaný dostatočne zistil skutkový stav veci na základe dôkazov

a vyjadrení predložených žiadateľom a podkladov predložených ŠOP SR a Správy Národného parku Malá Fatra, z ktorých vyplýva, že na povolenie požadovanej výnimky sú splnené podmienky v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z.

13. Na záver krajský súd konštatoval, že sa podrobne zaoberal údajmi o populácii medveďa hnedého na Slovensku z novembra 2016 uvedenými v materiáli „Program starostlivosti o medveďa hnedého (ursus arctos) na Slovensku“, ktorý vypracovala ŠOP SR aj za účasti zástupcov LZ VLK ako spoluautorov. Na základe dostupných údajov mal krajský súd za to, že populácia medveďa hnedého je na území Slovenska bez ohrozenia a jej stav je priaznivý s tým, že na území Slovenska sa vyskytuje počet 1020-1490 jedincov medveďov hnedých, pričom je predpoklad, že bude ďalej stúpať. Z celkového odhadovaného počtu 8100 medveďov, ktoré materiál „Status and management of the brown bear in Europe“ uvádza ako počet medveďov obývajúcich Karpaty na území Slovenska, Poľska, Rumunska a Ukrajiny, tak Slovensko obýva približne šestina celej karpatskej medvedej populácie, a to pri najmenšom územnom rozsahu Slovenska zo všetkých uvedených štátov. Je teda zrejmé, že počet medvedej populácie na Slovensku je v súčasnosti životaschopný a že povolenie uvedenej výnimky z podmienok ochrany uvedeného chráneného druhu živočícha nespôsobuje pokles medvedej populácie.

14. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 168 SSP a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

II.

Argumentácia žalobcu v kasačnom konaní

15. Proti rozsudku krajského súdu podal riadne a včas kasačnú sťažnosť žalobca podaním zo 14. apríla 2020, v ktorom žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil, zrušil napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy aj prvostupňového orgánu verejnej správy a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie z dôvodu uvedeného v ust. § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď mal za to, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. Nesprávnym právnym posúdením veci je podľa názoru sťažovateľa posúdenie veci krajským súdom tak, že pri udeľovaní výnimiek z druhovej ochrany podľa ust. § 40 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z. nie je povinnosťou orgánu verejnej správy zistiť spoľahlivo, či udelenie a následná realizácia výnimky je spôsobilá naplniť účel, na ktorý sa výnimka udeľuje, uvedený v ust. § 40 ods. 3 citovaného zákona.

17. Sťažovateľ v žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne vyhodnotenie účinku udelených výnimiek vo vzťahu k účelu, na ktorý sú udelené. Ak ustanovenie § 40 ods. 3 ZOPK ustanovuje dôvody, pre ktoré možno výnimku z druhovej ochrany povoliť, v čase vydania takéhoto rozhodnutia musí existovať odôvodnené presvedčenie správneho orgánu o tom, že cieľ, pre ktorý výnimku udeľuje môže byť realizáciou udelenej výnimky naplnený. Krajský súd sa podľa jeho názoru s touto námietkou nevysporiadal žiadnym spôsobom.

18. Poukázal aj na Smernicu Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len ako „smernica o biotopoch“), ktorá v čl. 16 ods. 1 písm. b/ ustanovuje ako dôvod na udelenie výnimky zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody, hospodárskych zvierat, lesov, rybného a vodného hospodárstva a iných typov majetku a vyjadril presvedčenie, že ak orgán verejnej správy udelí výnimku z dôvodu uvedeného v ust. § 40 ods. 3 písm. b/ ZOPK, musí byť v konaní preukázané, že udelenie tejto výnimky má schopnosť skutočne zabrániť či predísť závažným škodám na úrode. Samotná skutočnosť, že k škodám dochádza, aj za predpokladu, že sú spôsobené medveďom hnedým, nie je dostatočným dôvodom pre aplikáciu ustanovenia § 40 ods. 3 písm. b/ ZOPK. Uvedený argument podľa jeho názoru platí rovnako aj pre výnimku udelenú z dôvodu podľa § 40 ods. 3 písm. c/, teda v záujme verejného zdravia a verejnej bezpečnosti ľudí (čl. 16 ods. 1, písm. c/ smernice o biotopoch). Pre uvedený dôvod je rovnako nevyhnutné vyhodnotiť, či udelenie neadresnej výnimky na usmrtenie medveďa hnedého je spôsobilé túto bezpečnosť zvýšiť.

19. Sťažovateľ v priebehu celého konania namietal, že usmrtenie nešpecifikovaného medveďa na vnaďisku nepríspeje žiadnym spôsobom k tomu, aby ak skutočne dochádza k nebezpečným stretom obyvateľstva so synantropnými jedincami, k takýmto stretom, po usmrtení medveďa na základe výnimky, nedochádzalo. V tejto súvislosti upriamil pozornosť kasačného súdu na to, že správny súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že „Správa Národného parku Malá Fatra určila, že usmrtenie medveďa hnedého je možné realizovať formou poslieďky alebo postriežky zásadne bez použitia vnaďenia a prikrmovania“ a tiež „súd konštatuje, že v prvostupňovom rozhodnutí bol povolený odstrel jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Turany bez vnaďenia medveďa na potravu. Z uvedeného dôvodu považuje žalovaný túto námietku za bezpredmetnú“. Nie je pochopiteľné, z čoho správny súd vyvodil záver o tom, že realizácii výnimky nemá predchádzať vnaďenie, keďže priamo vo výroku prvostupňového rozhodnutia sú detailne definované podmienky vnaďenia. Uvedená časť výroku prvostupňového rozhodnutia nielen vylučuje správnosť záveru krajského súdu o realizácii výnimky bez vnaďenia, ale podporuje aj argumentáciu žalobcu o neadresnosti výnimky, keď je pravdepodobné, že bude usmrtený jedinec na vnaďisku vzdialenom 2 km od trvalo obývanej časti obce, ktorého súvislosť s medveďom prenikajúcim do blízkosti sídel je neidentifikovateľná.

20. Pre konštatovanie o zákonnosti udelenej výnimky nepostačuje subsumovať zistený skutkový stav pod niektorú z hypotéz uvedených v ust. § 30 ods. 3 ZOPK, ale záver o dôvodnosti a zákonnosti udelenej výnimky musí byť založený na logickej úvahe neprípúšťajúcej rozumné pochybnosti o jej správnosti, ktorá presvedčivo zdôvodní prečo zistený skutkový stav odôvodňuje záver, že udelenie výnimky na usmrtenie jedinca medveďa hnedého, prioritného druhu európskeho významu, môže byť považované za efektívny prostriedok na naplnenie cieľa sledovaného výnimkou. Žiadna takáto úvaha sa podľa sťažovateľa v odôvodnení rozhodnutia krajského súdu nenachádza. Ak regulačné odstrel, na ktoré žalovaný a prvostupňový správny orgán pravidelne udeľujú výnimky, nie sú spôsobilé zabrániť vzniku škôd alebo aspoň znížiť ich rozsah, je celkom zřejmé, že opisované usmrcovanie náhodných medveďov hnedých na základe udelených výnimiek nevedie k zníženiu škôd, ani im nepredchádza.

21. Na záver sťažovateľ poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry, C - 674/17 zo dňa 10. októbra 2019, z ktorého vyplýva, že tzv. regulácia početnosti druhu európskeho významu spadá pod ust. čl. 16 ods. 1 písm. e/ Smernice o biotopoch a nie pod písm. b/ alebo c/ predmetného článku. Z administratívneho spisu vyplýva, že skutočným právnym základom na udelenie výnimky v predmetnej veci, tak ako nakoniec vo všetkých prípadoch tzv. regulačného odstrelu, je ust. § 40 ods. 3 písm. e/ ZOPK (č. 16 ods. 1 písm. e/ smernice o biotopoch). V predmetnej veci správne orgány nevychádzali z podmienok, ktoré sú stanovené na udelenie takejto výnimky, ale udelenie výnimky subsumovali pod zákonné ustanovenia, ktorých podmienky udelená výnimka rovnako nespĺňa, pre svoju nespôsobilosť naplniť sledovaný cieľ.

III.

Argumentácia ostatných účastníkov v kasačnom konaní

22. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný podaním z 29. mája 2020, v ktorom žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil. Stotožnil sa so skutkovým a právnym posúdením veci v preskúmanom rozhodnutí žalovaného a skutkovým a právnym posúdením veci správnym súdom.

23. Uviedol, že tvrdenie žalobcu, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie nemá oporu v administratívnom spise, nakoľko stav populácie bol zhodnotený v stanovisku ŠOP SR č. ŠOPSR/316-003/2017 zo dňa 28. februára 2017, v ktorom sa uvádza, že usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého v územiach európskeho významu, v blízkosti ktorých sa navrhuje, nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa

hnedého. Žalovaný má za to, že dostatočným spôsobom vyhodnotil vplyv udeľovaných výnimiek na stav populácie medveďa hnedého a cieľ, na ktorý bola výnimka povolená, bol naplnený.

24. Vo vzťahu k námietkam žalobcu týkajúcim sa absencie jednoznačnej identifikácie jedinca medveďa hnedého žalovaný uviedol, že akúkoľvek „požiadavku“ na presné a nezameniteľné identifikovanie jedinca medveďa hnedého považuje v praxi za nevykonateľnú, pričom poukázal na príklady z praxe v minulosti, keď zasahoval zriadený Zásahový tím Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Jedinou spoľahlivou identifikáciou medveďa je jeho monitorovanie prostredníctvom obojka, avšak obojok sa nedáva jedincom mladším ako 8 rokov kvôli ich intenzívnemu rastu. Adresnosť v prípade jedincov mladších ako 8 rokov, ktoré nemôžu byť monitorované obojkami, ale aj starších jedincov, zabezpečuje správny orgán prostredníctvom podmienok stanovených v rozhodnutí o udelení výnimky, a to určením lokality, kde bol výskyt medveďa hnedého zaznamenaný, stanovením hmotnostných parametrov a rozmeru šírky prednej laby a dĺžky zadnej laby.

25. Žalovaný sa vyjadril aj k rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C - 647/17 zo dňa 10.10.2019, z ktorého je zrejmé, že vlk je vo Fínsku vážne ohrozený druh a výnimka bola povolená iba regionálne tam, kde je lov na reguláciu zveri povolený. Odlišnosť fínskeho rozhodnutia je predovšetkým v tom, že stanovovalo iba odporúčacie podmienky pre lov užšie vymedzených jedincov, ktoré neboli záväzné a preto dochádzalo aj k nelegálnemu odlovu alfa samcov. Vo Fínsku boli stanovené kvóty na odlov, čo na Slovensku neexistuje. V preskúmanom rozhodnutí boli podmienky na povolenie výnimky v zmysle čl. 16 ods. 1 písm. b) a c) Smernice stanovené v rozsudku SD EÚ dodržané, pričom zdôraznil, že fínsky prípad sa týkal povolenia výnimky vo vzťahu čl. 16 ods. 1 písm. e) Smernice.

26. Považoval za potrebné vyjadriť sa aj k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžk/12/2019 zo dňa 03. septembra 2019 v skutkovo a právne obdobnej veci (povolenie odstrelu medveďa hnedého), ktorý argumentoval pomermi pri ochrane medveďov a spolužitím ľudskej a medvedej populácie v symbióze na území Kanady. So závermi o možnosti a vhodnosti takéhoto prístupu v našich pomeroch žalovaný nesúhlasil, nakoľko na účely zabezpečenia ochrany medvedej populácie nie je možné porovnávať teritórium Kanady a Slovenska vzhľadom k celkovej rozlohe oboch krajín a hustoty obyvateľstva na km². V Kanade musí dochádzať k menšiemu kontaktu medveďa s človekom, pretože medveď má k dispozícii omnoho väčšie človekom neosídlené územie, a preto je aj omnoho jednoduchšie uplatniť metódy premiestňovania jedincov medveďa do iných teritórií. Nesúhlasil s tvrdením, že v Kanade ľudia žijú v symbióze s medveďmi, nakoľko z populácie 25 000 medveďov je ročne človekom odstrelených 250-300, pričom lovné povolenie sa udeľuje na základe poplatku komukoľvek, kto má zbraň, teda nie len poľovníkom.

27. Účastník konania Združenie domových samospráv sa vyjadril ku kasačnej sťažnosti podaním z 19. mája 2020, v ktorom sa stotožnil s argumentáciou žalobcu a súčasne požiadal kasačný súd o zjednocujúci výklad k aplikácii zákona o ochrane prírody a krajiny.

28. Účastník konania Poľovnícke združenie Kriváň Turany sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril podaním zo dňa 02. júna 2020, v ktorom uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom krajského súdu a žiadal kasačnú sťažnosť žalobcu zamietnuť.

IV.

Právne posúdenie kasačného súdu

29. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

(ďalej len „Najvyšší správny súd“) kasačnú agendu správneho kolégia NS SR v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prejednávaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3S a v kasačnom konaní je naďalej vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

30. Najvyšší správny súd ako súd kasačný v súvislosti s otázkou zohľadnenia konštantnej judikatúry NS SR pri svojom rozhodovaní konštatuje, že rozhodovaciu prax NS SR možno na účely zabezpečenia kontinuity rozhodovacej činnosti a zabezpečenia právnej istoty považovať za rozhodovaciu činnosť kasačného súdu. V tejto súvislosti považuje aj vo vzťahu k aplikácii § 464 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) za rozhodujúce, že odo dňa 1. augusta 2021 došlo k prechodu kompetencií zo správneho kolégia NS SR na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (kompetenčná kontinuita, bod 6). V súlade s princípom právnej istoty a legitímnych očakávaní založených aj na ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít (§ 5 ods. 1 SSP v spojení s čl. 2 ods. 1 až 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov), je kasačný súd viazaný doterajšou rozhodovacou činnosťou správneho kolégia NS SR.

31. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako príslušný súd podľa § 11 písm. g/ SSP prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk <<http://www.nssud.sk>> podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP.

32. Podľa § 35 zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení platnom a účinnom k 31. decembra 2018)

Ods. 1 Chráneného živočícha je zakázané

- a) úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli,
- b) úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli,
- c) úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie,
- d) medzidruhovo krížiť vrátane krížencov,
- e) držať, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

Ods. 3 Zákazy podľa odseku 1 písm. e/ sa nevzťahujú na chráneného živočícha, ktorý nepochádza z voľnej prírody a na chráneného živočícha, pre ktorého bola vydaná výnimka podľa osobitného predpisu.

33. Podľa § 40 zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom a účinnom znení:

Výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov

Ods. 1 Zákaz činnosti vo vzťahu k chráneným druhom, vybraným druhom rastlín a vybraným druhom živočíchov (§ 34 až 38) neplatí, ak orgán ochrany prírody, ktorý je príslušný na povolenie výnimky, vopred písomne určí, že činnosť je potrebná na zabezpečenie starostlivosti o chránené druhy, vybrané druhy rastlín, vybrané druhy živočíchov alebo ich biotopy; ustanovenia odsekov 2 a 4 sa použijú rovnako.

Ods. 2 Orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

Ods. 3 Výnimku podľa odseku 2 možno povoliť

- a) v záujme ochrany dotknutých druhov alebo ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj pri predchádzaní závažných škôd na inom type majetku,
- c) v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj v záujme iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a tých ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie,
- d) na účely výskumu a vzdelávania, obnovy populácie dotknutých druhov a ich navrátenia do biotopov alebo na ich pestovanie alebo chov v ľudskej opatere nevyhnutný na tieto účely,
- e) na odber, odchyt alebo držbu jedincov v malom počte za prísne kontrolovaných podmienok, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu.

Ods. 4 Rozhodnutie o povolení výnimky podľa odseku 2 obsahuje

- a) určenie dotknutých druhov, pre ktoré platí výnimka,
- b) prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odber, odchyt alebo usmrcovanie dotknutých druhov,
- c) podmienky možného rizika a časové a miestne okolnosti, za ktorých možno vykonávať činnosť povolenú výnimkou,
- d) spôsob kontroly plnenia podmienok výnimky,
- e) ďalšie podmienky výkonu činnosti povolenej výnimkou určené podľa § 82 ods. 12.

34. Kasačný súd v prvom rade uvádza, že pokiaľ bolo v konaní argumentované potrebou zohľadnenia požiadaviek Smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, táto bola transponovaná do zákona č. 543/2002 Z.z., pričom znenie jej článku 16 ods. 1:

Za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu, členské štáty môžu udeliť výnimku z ustanovení článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a b):

- a) v záujme ochrany divokej fauny a flóry a ochrany prirodzených biotopov;
- b) pre zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody, hospodárskych zvierat, lesov, rybného a vodného hospodárstva a iných typov majetku;
- c) v záujme zdravia a bezpečnosti ľudskej populácie alebo z iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane tých, ktoré majú spoločenský alebo hospodársky charakter a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie;
- d) na účely výskumu a vzdelávania, oživovania a obnovy týchto druhov a pre operácie rozmnožovania potrebné na tieto účely, vrátane umelého pestovania rastlín;
- e) aby sa za podmienok prísneho dohľadu, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu, umožnil odber alebo držanie určitých vzoriek uvedených v prílohe IV v obmedzenom množstve stanovenom príslušnými vnútroštátnymi orgánmi,

korešponduje s obsahom ustanovenia § 40 ods. 2 a 3 ZOPK.

35. Po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu kasačný súd konštatuje, že dôvodom pre výnimku požadovanú v zmysle § 35 ods. 1 písm. b) a c) na ochranný lov, medveďa hnedého, povolenú z dôvodov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z.z., bola podľa rozhodnutia žalovaného skutočnosť, že v danom území pretrváva vysoké riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí a vzniku závažných škôd na poľnohospodárskych plodinách a ovocných stromoch, keď ŠOP SR v

poľovním revíri Turany v odborných stanoviskách odporučila povoliť požadovanú výnimku a konštatovala, že na jej povolenie sú splnené požadované podmienky v zmysle zákona o ochrane prírody. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že vo veci bolo preukázané, že na povolenie požadovanej výnimky boli splnené podmienky § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona o ochrane prírody a povolenie výnimky na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého z dôvodu uvedeného v § 40 ods. 3 písm. b/ a c/ je náležité zdôvodnené. Na základe podkladov predložených ŠOP SR a Správou NP Malá Fatra mal žalovaný za preukázané, že v danej lokalite boli opakovane spôsobované závažné škody na ovocných stromoch, ľudskom zdraví, včelstvách, hospodárskych zvieratách a z toho vyplývajúce ohrozovanie obyvateľov obcí Šútovo, Turany a Ratkovo, kde sa uvedené škody a útoky medveďov na ľudí vyskytli.

36. Je nepochybné, že existujúca právna úprava ochrany životného prostredia v sebe zahŕňa právo na priaznivé životné prostredie, právo na informácie o životnom prostredí ako aj stanovenie povinností štátu a iných subjektov pri ochrane životného prostredia. Právo na priaznivé životné prostredie každému zaručuje čl. 44 ods. 1 ústavy a ako také patrí medzi práva tzv. tretej generácie ľudských práv zahrňujúcich pomerne široký okruh práv, ktoré možno charakterizovať ako práva solidarity. Ich zabezpečovanie si vyžaduje určitú formu účasti a spolupráce jednotlivcov a štátov (bod 19 Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III.ÚS 4/2018-45 zo dňa 13. novembra 2018).

37. Základné pojmy a základné zásady ochrany životného prostredia, povinností právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov vymedzuje zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z princípu trvalo udržateľného rozvoja a zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

38. V prejednávanej veci bolo preukázané, že udelená výnimka zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona o ochrane prírody a krajiny bola poľovníckym združením počas obmedzenej časovej platnosti rozhodnutia ministerstva realizovaná a k usmrteniu, k odstrelu jedného jedinca medveďa hnedého došlo dňa 02. októbra 2017.

39. V predchádzajúcich obdobiach Najvyšší súd SR v konaniach týkajúcich sa povoľovania výnimiek podľa § 40 ZOPK - povolenie odstrelu jedincov medveďa hnedého (napr. rozhodnutia 7Sžo/136/2015 zo dňa 30.11.2016, 6Sžo/130/2015 zo dňa 27.7.2016, 9Sžp 11/2013 zo dňa 26.11.2013, 3Sžo/143/2015 zo dňa 26.4.2017) striktnie aplikoval publikované Stanovisko správneho kolégia NS SR č. Snj 72/2013 zo dňa 24.6.2013 a v jeho zmysle opakovane vo svojich rozhodnutiach uvádzal: Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na uvedené zákonné ustanovenia ako aj stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. Snj 72/2013, z 24. júna 2014, podľa ktorého neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha - medveďa hnedého, spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán, resp. súd preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu konania.

40. Na druhej strane však nemožno prehliadnúť, že v ďalšom vývoji rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu došlo k odklonu od tohto názoru, prejavom čoho je aj kasačne záväzné rozhodnutie NS SR 4Sžk/21/2018 zo dňa 13. mája 2019 ktorým najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/188/2017 - 90 zo dňa 29. marca 2018 o zastavení konania vo veci súdneho prieskumu totožného napadnutého rozhodnutia, ktoré vychádzalo z vyššie uvedeného Stanoviska. Najvyšší súd SR pritom argumentoval aktuálnou judikatúrou Ústavného súdu SR, konkrétne nálezom III. ÚS 274/2018-45 zo dňa 13. novembra 2018 a nálezom č.k. III- ÚS 418/2018-41 zo dňa 29. januára 2019.

41. Z rozhodovacej praxe súdov je zrejmé, že obsah a záväznosť vyššie uvedeného Stanoviska naďalej významne ovplyvňuje rozhodovanie najmä krajských súdov. O jednoznačnosti zmeny smerovania judikatúry však svedčí aj ďalší nález Ústavného súdu SR zo dňa 13. júla 2021 sp. zn. I. ÚS 380/2019 - 83, v ktorom Ústavný súd konštatoval porušenie práva totožného žalobcu na súdnu ochranu v zmysle

č. 46 ods. 1,2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 DOLPZS a čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a v bode 34 a 35. predmetného nálezu uviedol:

34. Ústavný súd v zásade akceptuje argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti z toho hľadiska, že záujem na ochrane životného prostredia nezaniká nevyhnutne uplynutím lehoty, na ktorú bolo príslušné rozhodnutie vydané. Záujem na ochrane životného prostredia okrem iných spočíva v tom, aby rozhodnutia, ktoré môžu porušovať tento záujem, neboli vydané a ak boli vydané, aby boli predmetom preskúmania súdom. Ústavný súd ale dodáva, že takáto ochrana na druhej strane nemôže byť paušalizovaná a zovšeobecňovaná, ale musí spĺňať aj podmienku účinnosti v kontexte konkrétneho prípadu, ktorý je predmetom konkrétneho (správneho) konania so zreteľnou subjektívno-právnou pozíciou zainteresovanej verejnosti k predmetu tohto konania, inak by takéto konanie logicky nebolo vo sfére jej záujmu (pozri bod 23 odôvodnenia).

35. Verejný záujem na preskúmaní špecifikovanej výnimky, teda preskúmaní potenciálne negatívneho zásahu do životného prostredia, bezpochyby existuje a pretrváva v okolnostiach danej veci aj po časovom uplynutí výnimky (bez ohľadu na to, či bola zrealizovaná výnimka zo zakázaných činností). Záujmom každého, teda verejným záujmom, je, aby dôvodnosť a zákonnosť takejto výnimky - výnimka zo zakázaných činností podľa § 35 ods. 1 písm. b) a e) zákona č. 543/2002 Z. z. (povolenie usmrtiť zákonom chráneného živočícha) - bola preskúmaná nezávislým súdom, a to bez ohľadu na uplynutie jej platnosti. Potrebné je ale dodať, že pokiaľ je možné účinné prostriedky na ochranu uplatniť na súde v reálnom čase (počas platnosti výnimky), poskytnutá ochrana súdu reálnymi prostriedkami v takom čase môže byť zjavne účinnejšia ako jeho následné závery po meritórnom prieskume nasledujúcom až po realizácii (ale aj nerealizácii) výnimky. V takom prípade je potrebné mať na zreteli vyváženie nevyhnutnosti potreby na vydanie výnimky s argumentáciou na jej nevydanie v kontexte dôsledkov s takýmto postupom spojených, nielen v kontexte ochrany samotného životného prostredia, ale aj ochrany iných ľudských práv (ochrana života a zdravia, ochrana majetku...).

42. Predmetný nález bol vydaný v konaní o námietke porušenia ústavných práv žalobcu postupom NS SR v konaní 7Sžk 36/2017, v ktorom uznesení z dňa 27. marca 2019 zamietol kasačnú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu o zastavení konania vo veci preskúmania rozhodnutia o povolení výnimky zo zákazu odstrelu medveďa hnedého podľa § 99 písm. g) SSP s poukazom na odpadnutie dôvodov ďalšieho vedenia konania tým, že zanikli účinky napadnutého rozhodnutia.

43. Vzhľadom na uvedené, predovšetkým so zdôraznením naliehavej potreby ochrany životného prostredia aj cestou judikovania v otázke požiadaviek na priebeh správnych konaní a obsah rozhodnutí týkajúcich sa udeľovania výnimiek v zmysle § 40 ods. 2 a 3 ZOPK, kasačný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu kasačných dôvodov.

44. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd zistil, že žiadosť o udelenie výnimky na ochranný lov medveďa hnedého doručená orgánu verejnej správy 30. januára 2017 zo strany Poľovníckeho združenia Kriváň Turany (ďalej len „poľovnícke združenie“, „PZ“) bola odôvodnená skutočnosťami súvisiacimi s premnožením medveďov v poľovnom revíri, ktoré rozšírili svoje teritórium aj do častí, kde sa hlavne v lete a na jeseň stávajú stálou zverou. V žiadosti podľa § 35 ods. 1 písm. b) a e) ZOPK uviedlo, že poľovníckemu združeniu bola povolená výnimka na odlov medveďa hnedého do 30. novembra 2016, pričom odlov nebolo možné uskutočniť okrem iného aj v dôsledku náhlej zmeny poveternostných podmienok v podobe snehových prehánok. Po konzultáciách so zástupcami poľnohospodárskeho podniku hospodáriaceho na pozemkoch, ktoré si prenajímajú na výkon práva poľovníctva, predpokladali opakovanie situácie z predchádzajúcich rokov, kedy dochádzalo k migrácii medveďov za potravou, pričom ich migračné koridory sa križujú s viacerými komunikáciami a cestami vedúcimi do okolitých sídel (Šútovo, Ratkovo, Krpeľany, Turany), rekreačnej oblasti Trusalová a záhradkárskeho osád Pod Kopcom a Ráztoka. Stanoviská obecných úradov dotknutých obcí boli prílohou žiadosti v roku 2016. ŠOP SR v stanovisku k žiadosti zo dňa 28. februára 2017 návrh na vydanie výnimky odôvodnila škodami na ovocných stromoch v roku 2014 a 2015, škodách na dobytku v roku 2016, škodách na včelstve v roku 2013 a škodách na zdraví v roku 2013. Odlov medveďa odporúčala realizovať z titulu každoročného pohybu jedincov v blízkosti obcí, či priamo v zastavanej časti obce Šútovo. Zároveň uviedla, že odlovom jedného jedinca medveďa hnedého do

hmotnosti 150 kg v PR Turany nedôjde k výraznému zásahu do populácie a nebude tým ohrozená jej životaschopnosť.

45. Žalovaný sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, k námietkam žalobcu uvádzaných v rozklade proti prvostupňovému správnenému rozhodnutiu konštatoval, že problematiku jedince medveďa hnedého nie sú v tomto prípade lákané do blízkosti ľudských sídiel vlniskami a krmoviskami zriaďovanými pre zver, ale do blízkosti ľudských sídiel prenikajú za účelom získania potravy z poľnohospodárskych kultúr (kukurica) pestovaných v predhorí pohoria Malá Fatra na území predmetného poľovného revíru a zo súkromne vlastnených ovocných stromov, a to napriek preventívnym opatreniam spočívajúcich v oplocovaní hospodárskych zvierat elektrickými oplôtkami. Likvidovanie týchto antropických zdrojov potravy v danom prípade nie je reálne. Osobitná komisia považovala povolenie výnimky z podmienok ochrany medveďa hnedého v zmysle § 40 ods. 3 b/ a c/ zákona o ochrane prírody v súvislosti s § 35 zákona o ochrane prírody za postup, ktorý bol plne v súlade so zákonom o ochrane prírody. Žalovaný ďalej konštatoval, že osobitná komisia považovala za neopodstatnenú citáciu žalobcu zo stanoviska Správy TANAP 1062/2015 zo dňa 21. júla 2015 vydaného v skutkovo obdobnej veci, podľa ktorého „všetky vlniská, na ktoré sa koncentrujú medvede bez ohľadu na vegetačné obdobie predstavujú významný medzičlánok smerujúci k postupnej syntropizácii hlavne mladších a dospievajúcich medveďov. Táto skutočnosť následne niekoľkonásobne zvyšuje riziko nebezpečného stretu človekom.“ Ďalej žalovaný konštatoval, že podané žiadosti užívateľov poľovných revírov ministerstvo každoročne posudzuje z podkladov pripravených ŠOP SR, na základe zisťovania vývoja populácie medveďa hnedého na celom území Slovenska, vyhodnocovania škôd spôsobených týmto živočíchom na hospodárskych zvieratách, ale aj možného ohrozenia obyvateľov, pričom v každom jednom prípade sa posudzujú konkrétne podmienky súvisiace s výskytom medveďov v danej lokalite a oprávnenosť povolenia požadovanej výnimky. Podľa žalovaného nie je relevantný pre posúdenie v uvedenej veci záver týkajúci sa inej lokality, nakoľko podmienky na oboch lokalitách, výskyt škôd spôsobených medveďmi a ohrozenie obyvateľov medveďmi nie sú totožné.

46. Z rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím vyplýva, že hlavným dôvodom povolenia výnimky odstrelu medveďa boli škody spôsobené medveďom na poľnohospodárskych kultúrach a ovocných stromoch a stret človeka s medveďom v posudzovanej oblasti a tým podľa správnych orgánov vysoké riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí a vzniku závažných škôd.

47. Zákon o ochrane prírody a krajiny účinný v rozhodujúcom čase umožňoval orgánu ochrany prírody povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov z dôvodov v zmysle § 40 ods. 3 písm. a) - e) pri splnení dvoch ďalších kumulatívnych podmienok:

- neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva
- výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

48. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol rozklad proti udeleniu výnimky povolennej v súlade s § 40 ods. 3 písm. b/ a c/, teda pri predchádzaní závažných škôd na úrode a inom type majetku a v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí. Za rozhodujúcu skutočnosť považoval to, že ŠOP SR odobrila návrh na povolenie výnimky vzhľadom na škody na majetku spôsobené medveďmi v danej lokalite v rokoch 2013 - 2016 a škody na ľudskom zdraví v roku 2013, s tým, že odstrel jedného kusa medveďa hnedého so stanovenými parametrami nezasiahne nepriaznivo do existujúcej populácie.

49. Kasačný súd si je vedomý významu ochrany životného prostredia, súčasťou ktorého je aj ochrana chránených druhov zvierat, rovnako ako rešpektuje legitímnu požiadavku štátu, zodpovedného nielen za ochranu prírody a krajiny, ale aj za ochranu iných hodnôt, ktorými sú aj život a zdravie ľudí, rovnako aj majetok. Právna úprava ochrany životného prostredia v Slovenskej republike je, ako už

bolo vyššie uvedené, súladná s požiadavkami práva Európskej únie, ale jej obsahom sú aj záväzky z iných medzinárodných zmlúv a dohôv. Nemožno však vylúčiť, že v odôvodnených prípadoch, kedy iný chránený záujem prevyšuje záujmy na ochrane životného prostredia (konkrétne chránených druhov zvierat), je dôvodná požiadavka na úpravu výnimky zo všeobecných pravidiel ochrany životného prostredia, ktorá však musí byť vydaná vo forme rozhodnutia o výnimke vydaného na základe štandardizovaného konania správneho orgánu upraveného zákonom v § 40 ZOPK.

50. S prihliadnutím na význam záujmu na ochrane prírody, ale samozrejme bez banalizovania iných chránených záujmov, je preto potrebné vyžadovať od konajúcich správnych orgánov dôsledné dodržiavanie zákonom kladených požiadaviek tak na priebeh správneho konania, ako aj na kvalitu vydaného rozhodnutia.

51. Povoľovanie výnimiek v zmysle § 40 ods. 2 ma 3 ZOPK nepochybne vyžaduje vyhodnotenie dôvodnosti udelenej výnimky v nadväznosti na vyhodnotenie, či vykonaním povolennej výnimky dôjde k naplneniu zákonom predvídaného a navrhovateľom predpokladaného účelu. V tejto súvislosti nedá kasačnému súdu nepoukázať na to, že aj keď sa nejedná o legislatívne termíny, v praxi tak správnych orgánov, ako aj napr. subjektov venujúcich sa ochrane životného prostredia sa v súvislosti s výnimkou - vrátane povoleného odstrelu chráneného zvieratá, používajú v nadväznosti na dôvod a účel povolenia výnimky pojmy ochranný lov, preventívny lov a regulačný lov. Vymedzenie obsahu týchto pojmov minimálne v rozhodnutí správneho orgánu by určite prispelo k zrozumiteľnosti a preskúmateľnosti zákonnosti rozhodnutia o povolení výnimky. Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že PZ Kriváň Turany vo svojej žiadosti č.j. 1/2017 požaduje výnimku s odkazom na ust. § 35 ods. 1 písm. b) a e) ako lov regulačný, žalobca v priebehu konania namietal, že žiadateľ požadoval iba výnimku na ochranný lov, žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti namietal(s poukazom na rozhodnutie vo veci regulačného odlovu vlka vo Fínsku C- 674/17 zo dňa 10. októbra 2019), že vydaná výnimka sa netýkala regulačného lovu, žalobca spochybňoval, že povolovanými regulačnými lovmi sa dosiahne účel deklarovaný žiadateľom o výnimku.

52. Z uvedeného vyplýva, že pri rozhodovaní vo veci žiadosti o výnimku v zmysle § 40 ZOPK je potrebné jednoznačne určiť účel požadovanej/povoľovanej výnimky, v nadväznosti na to skúmať ďalšie podmienky v zmysle § 40 ods. 2 ZOPK, t.j. neexistencia inej ekonomicky a technicky realizovateľnej alternatívy a záver o tom, že výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli. V súvislosti s prejednávanou vecou kasačný súd rešpektuje, že správne orgány boli povinné sa vysporiadať s údajmi uvedenými v podkladoch rozhodnutia založených v administratívnom spise, podľa ktorých v lokalite poľovného revíru Turany každoročne dochádza ku škodám spôsobovaným medveďom hnedým. Rovnako kasačný súd nespochybňuje, že populácia medveďa hnedého v oblasti Krivánskej Malej Fatry a hlavne v revíri Turany je prosperujúca a vysoko prekračuje bežný priemer oblastí, kde sa medveď hnedý vyskytuje, čo dokumentujú výskumy realizované Správou NP Malá Fatra.

50. Bez ohľadu na to však nemožno rezignovať na zákonnú povinnosť správneho orgánu na základe vyhodnotenia skutočností obsiahnutých v administratívnom spise dostatočne odôvodniť závery tvoriace podklad jeho rozhodnutia. Nie je akceptovateľné, aby odôvodnenie rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia obsahovalo iba konštatovanie uvedených tvrdení resp. údajov a všeobecne známych skutočností bez toho, aby tieto boli dôsledne vyhodnotené na základe aplikácie relevantnej právnej úpravy.

51. V súvislosti s rozhodovaním o povoľovaní výnimky na odstrel chráneného živočícha treba zdôrazniť požiadavku že po odôvodnení záveru o preukázaní konkrétneho dôvodu povolenia výnimky podľa § 40 ods. 3 písm a)-e), z podmienok ochrany chránených druhov neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva v zmysle § 40 ods. 2 ZOPK a že výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu.

52. V prejednávanej veci úplne absentovalo vyhodnotenie tvrdení žiadateľa o výnimku a zistených podkladov rozhodnutia vo vzťahu k preukázaniu dôvodnosti výnimky požadovanej na základe

tvrdeného nepochybne legitímneho záujmu na predchádzaní škôd a záujmu verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí. Pokiaľ sa týka neodôvodnenia výnimky vo vzťahu k požiadavkám v zmysle § 40 ods. 2 ZOPK, aj keď z vyjadrenia ŠOP vyplýva, že požadovaný odstrel nebude mať zásadný vplyv na stav populácie medveďa hnedého v danej lokalite, treba preskúmaným rozhodnutiam vytknúť nedostatočné vysporiadanie sa s posudzovaním existencie alternatívy k povoleniu výnimky na odstrel. Žalovaný sa len všeobecne vyjadroval k možnosti odchytku medveďa hnedého a jeho prípadného umiestnenia do ZOO, alebo iných lokalít. V rozhodnutí je uvedené, že boli oslovené ZOO v Slovenskej republike a tieto zaslali odpoveď, že majú plné stavy a nie je možné umiestnenie ďalších jedincov. Napriek tomu, že žalovaný tvrdí, že zoznam zoologických záhrad vedie priebežne a priebežne sa telefonicky informuje, či by v niektorej z nich mohli byť v prípade potreby umiestnené jedince medveďa hnedého, nie je to preukázané žiadnym dôkazom založeným v administratívnom spise, napríklad spracovaním podkladov ku konkrétnemu dňu alebo úradným záznamom zachytávajúcim proces zisťovania záujmu konkrétnych zoologických záhrad o umiestnenie medveďa hnedého a ich odpovede s minimálnym uvedením označenia zoologickej záhrady, jej zodpovedného zamestnanca, ktorý sa k ponuke žalovaného vyjadril a dátum dopytu. Z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, že by sa zaoberal inou prípadnou možnosťou premiestnenia identifikovaných problematických jedincov, iba konštatuje, že iné alternatívy sú neúčinné, resp. neexistujú a jediným riešením je usmrtenie medveďa hnedého.

52. V nadväznosti na záver o nepreukázaní dostatočného preverenia existencie inej ekonomicky a technicky realizovateľnej alternatívy riešenia stavu jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri ako je ich usmrtenie kasačný súd zdôrazňuje, že usmrtenie chráneného živočícha musí byť vždy až poslednou možnosťou prichádzajúcou do úvahy, ak všetky do úvahy prichádzajúce menej invazívne alternatívy sú nereálne alebo nerealizovateľné. Za tým účelom musí orgán verejnej správy dostatočne zistiť skutkový stav veci, čo sa v tejto veci nestalo. Kasačný súd sa v prejednávanej veci plne stotožňuje s názormi, ku ktorým dospel správny súd v obdobnej veci sp.zn. 3Sžk/22/2019 z 18. júna 2020 v ktorom uviedol že: „úspešnosť“ žiadateľa o výnimku nastáva len za predpokladu, že je splnená každá z podmienok uvedená v § 40, pričom po splnení týchto je možné povoliť činnosti a zásahy, ktoré sú zákonom a priori zakázané“

53. Pokiaľ by aj prichádzalo do úvahy povolenie usmrtenia zvierat'a, vyplýva z toho požiadavka na dostatočnú identifikáciu jedinca, odstrel ktorého bol povolený. Je logické, že nevyhnutná miera jeho identifikácie bude závisieť aj od dôvodu povolenia výnimky v zmysle § 40 ods. 3 ZOPK (ochranný alebo preventívny odstrel), samozrejme pri plnom rešpektovaní právnej úpravy obsahových náležitostí rozhodnutia o povolení výnimky. Kasačný súd si je vedomý náročnosti požiadavky na zabezpečenie identifikáciu jedinca medveďa hnedého, ktorého usmrtenie by malo byť povolené, rešpektuje argumentáciu správnych orgánov vo vzťahu k možnosti čipovania, obojkov, či dostatočnosti iných parametrov. Pri vyhodnocovaní potrebnej miery identifikáciu však treba zohľadniť aj dôvod udelenia výnimky (napr. ochrana života a zdravia pred prípadnými útokmi konkrétneho identifikovateľného jedinca alebo ochrana úrody a hospodárskych zvierat) a zvážiť a následne odôvodniť, či účel požadovanej výnimky, ktorý nemožno dosiahnuť alternatívnym riešením bude naplnený povolením odstrelu konkrétneho zvierat'a, alebo postačuje odstrel jedného zo zvierat s konkrétnymi charakteristikami vyskytujúcich sa v danej lokalite.

54. Kasačný súd na podporu svojej argumentácie poukazuje na závery rozsudku NS SR zo dňa 3. septembra 2019, ktorý v obdobnej veci (povolenie výnimky na odstrel medveďa hnedého) uviedol:

59. Z rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím vyplýva, že hlavným dôvodom povolenia výnimky odstrelu medveďa boli škody spôsobené medveďom na poľnohospodárskych kultúrach a ovocných stromoch a stret človeka s medveďom v posudzovanej oblasti a tým podľa správnych orgánov vysoké riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí a vzniku závažných škôd.

60. Kasačný súd sa stotožnil s názorom sťažovateľa, že „problematické jedince medveďa“ (ďalej len „problematický jedinec medveďa“), tento termín používajú aj správne orgány, ktoré ohrozujú zdravie

a život ľudí a spôsobujú závažné škody na úrode a ovocných stromoch, resp. hrozí, že ich budú spôsobovať a ohrozovať zdravie a bezpečnosť ľudí nebol identifikovaný tak, aby bolo jednoznačne preukázané, že výnimka, povolenie na odstrel, sa udeľuje na odstrel konkrétneho alebo konkrétnych problematických jedincov. Tieto závery nevyplývajú ani z obsahu preskúmaného rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho rozhodnutia ani z podkladov rozhodnutí.

61. Zdôvodnenie rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia je všeobecné, podľa názoru kasačného súdu aplikovateľné skoro na každý prípad udelenia výnimky, z dôvodu vzniku škôd spôsobených medveďom v predchádzajúcom období (rokoch) a ohrozovaní bezpečnosti a zdravia ľudí pri vizuálnom strete človeka s medveďom. Správne orgány pri rozhodovaní o udelení výnimky nevychádzali zo skutočnosti, že odstrel sa týka jedinca v konkrétnom chránenom území, ktorý ohrozuje bezpečnosť a zdravie ľudí a spôsobuje závažné škody na úrode ako aj ovocných stromoch a je reálny predpoklad, že v tom bude pokračovať, čo je podľa názoru kasačného súdu jediným reálnym východiskom pre aplikáciu § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z.z., a to bez ohľadu na rozsah premnoženia medveďov a nutnosť ich regulácie.

55. Ako už bolo uvedené, kasačný súd rešpektuje, že zákon v odôvodnených prípadoch pripúšťa aj povolenie odstrelu chráneného zvierat'a, len treba zdôrazniť, že sa jedná o krajné riešenie, oprávnenosť a dôvodnosť, ktoré musí vyplývať z úvahy správnych orgánov ktorá je výsledkom vyhodnotenia podkladov zabezpečených v konaní. Záver o dôvodnosti a prípustnosti takéhoto ultimatívneho riešenia musí byť vyjadrený v dôvodoch príslušných rozhodnutí, musí zodpovedať zisteným skutkovým okolnostiam, musí mať oporu vo vykonanom dokazovaní a musí byť logickým vyústením riadneho hodnotenia skutkových zistení na základe aplikácie zákonných ustanovení, podľa ktorých správny orgán rozhodol.

56. Vzhľadom na obsah preskúmaných rozhodnutí žalovaného a prvostupňového správneho orgánu a dostupných podkladov týchto rozhodnutí, nepovažuje kasačný súd za preukázané, že boli naplnené požiadavky § 40 ods. 3 b/, c/ a § 40 ods. 2 v spojení s § 35 ods. 1 b/, e/ zákona č. 543/2002 Z.z. na udelenie požadovanej výnimky z ochrany chránených živočíchov v tom zmysle, že by povolený odstrel jedinca medveďa hnedého za podmienok, ktoré boli uvedené v prvostupňovom rozhodnutí, bol dostatočne odôvodnený a adresný v nadväznosti na obsah žiadosti a že by povoleniu výnimky preukázateľne predchádzala dostatočná snaha o nájdenie uspokojivej alternatívy tak, ako to predpokladá zákon o ochrane prírody.

57. Pokiaľ sa týka rozsudku krajského súdu, treba prisvedčiť žalobcovi, že bol vydaný na základe nesprávneho právneho posúdenia vyššie uvedených právnych otázok, majúcich zásadný význam pre záver o zákonnosti napadnutého rozhodnutia.

V.

Záver

58. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy a rovnako prvostupňové rozhodnutie neboli vydané v súlade so zákonnou úpravou povoľovania výnimky z ochrany chránených živočíchov v zmysle § 35 v spojení s § 40 ZOPK, čo krajský súd nesprávne vyhodnotil a preto bol preukázaný dôvod na zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie oboch preskúmaných rozhodnutí podľa § 462 ods. 2 SSP. Nakoľko sa však jedná o meritórne preskúmanie veci bez ohľadu na to, že povolená výnimka - odstrel jedného kusa medveďa hnedého, bola v rámci stanovenej lehoty realizovaná, nebolo dôvodné vracať vec na ďalšie konanie správnym orgánom, postačujúce bolo zrušenie napadnutých rozhodnutí.

59. O trovách konania rozhodol kasačný súd v zmysle § 467 ods. 1 a 2 SSP tak, že procesne úspešnému žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania ako aj konania pred Krajským súdom v Bratislave, o výške ktorých rozhodne krajský súd. Ďalším

účastníkom konania, PZ Kriváň Turany a Združenie domových samospráv náhradu trov konania nepriznal, nakoľko pre taký postup neboli splnené zákonné podmienky (§ 467 SSP v spojení s § 169 SSP).

60. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.